

(II)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ آموزش عالی
شورایعالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی

گروه علوم انسانی

تصویب سیصد و چهل و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

موافق: ۱۳۷۶/۷/۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی

گروه: علوم انسانی

کمبته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

رشته: عرفان اسلامی

دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و چهل و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۳ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی که توسط گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به نایبد این گروه رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

- ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
- الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
- ب: مؤسساتی که با اجزه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس فواید، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.
- ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۶/۷/۱۳ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسون می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سه فصل دروس دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی در سه فصل برای اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و چهل و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۳
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی

- (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی
که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکتفیت آراء به تصویب رسید.
- (۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره سیصد و چهل و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۳ در مورد
برنامه آموزشی کارشناسی ارشد عرفان اسلامی صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تائید است.

دکتر علی شریعتمداری
رئيس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرماید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبير شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

بسمه تعالیٰ

مشخصات دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی

مقدمه:

با توجه به نقش عظیم عرفان اسلامی که از شعب علوم اسلامی و فقه اکبر است در فرهنگ و تمدن اسلامی و تأثیر عمیقی که در تربیت انسان و فرآهنم کردن مقدمات وصول آدمی به فلسفه‌های رفیع انسانیت دارد و بخصوص با توجه به نقش عرفان امام خمینی (رس) رهبر کبیر انقلاب اسلامی درگوشی عظیم مردمی به رهایی از تعلقات مادی و سلوک‌الی الله و ضرورت شناخت و تبیین آن، به منظور کمک به رفع نیازهای پژوهشی کشور و تربیت نیروی انسانی کارآمد در این زمینه دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی با اهداف زیر و بر اساس این برنامه و با رعایت مقررات وزارت فرهنگ و آموزش عالی در دانشگاهها و مراکز عالی پژوهشی تأسیس می‌شود.

۱- هدف

۱- انجام پژوهشی‌های بنیادی - کاربردی در زمینه عرفان اسلامی و خاصه عرفان امام خمینی (رس)

۲- تربیت محقق در این زمینه

۳- کمک به توسعه و نشر معارف عرفان اصیل اسلامی

۴- شناخت سیره عملی حضرت امام خمینی (رس) از بعد عرنانی

۵- توسعه و ارتقاء آگاهی‌های جامعه در زمینه عرفان نظری و عملی و اخلاقی

۶- تربیت افراد متخصص و اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی در این زمینه

۲- طراحی دوره و شکل نظام:

ضوابط آموزشی دوره کارشناسی ارشد طبق آینه‌نامه‌های مصوب وزارت فرهنگ و آموزش عالی می‌باشد.

شایط ورود به دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی:

- داشتن حداقل گواهینامه لیسانس از مؤسسات آموزش عالی کشور یا کشورهای دیگر که مورد تایید وزارت فرهنگ و آموزش عالی می‌باشد.

- گذراندن دروس کمبود برای داوطلبانی که رشته تحصیلی دوره کارشناسی شان متناسب با رشته عرفان اسلامی نیست (حداکثر ۲۴ واحد به تشخیص گروه مربوط)

- عدم اشتغال به تحصیل در مؤسسات آموزش عالی کشور.

- معرفتی در آزمون ورودی (مواد امتحانی عبارت است از:

۱- متون عرفانی فارسی (در حد مصباح الهدایة عزالدین کاشانی، مرصادالعباد، چهل حدیث امام خمینی (س)،

منطق الطیر، مثنوی مولوی؛ دفتر اول

۲- متون عرفانی عربی؛ جامع الاسرار سید حیدر آمیزی؛ اصل ول؛ قاعده‌های دوم، سوم و چهارم صص ۴۹ - ۱۰۵

اصل سوم؛ قاعده‌های اول و دوم صص ۳۷۹ - ۲۴۳ و قاعده سوم صص ۶۰۹ - ۵۸۶ و رساله نقد النقوذ فی معرفة

الوجود (ضمیمه جامع الاسرار و منبع الانوار) صص ۶۲۲ - ۷۰۴

۳- متون کلامی (در حد شرح تجربی)

۴- متون فلسفی (در حد نهایة الحکمة)

- ارائه گواهی موافقت سازمان متغیر با مأموریت آموزشی داوطلب به طور تمام وقت در پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی در صورتی که داوطلب شاغل در دستگاههای دولتی است.

۳- برنامه دوره:

برنامه دوره کارشناسی ارشد عرفان اسلامی ۳۲ واحد به شرح زیر می‌باشد:

الف: دروس تخصصی

۸ واحد

ب: پایان‌نامه

و پژوهی عبارت پایان‌نامه‌ها در ارتباط با معرفی عریقان امام خمینی (س) و یا مقایسه و تطبیق آراء عرفانی معظمه له با آراء سایر عریف اتخاذ خواهد شد.

۴- نقش و توانایی:

قارئان‌تحصیل‌های این دوره با توانایی و تخصصی که در عرفان اسلامی حاصل می‌کنند می‌توانند در زمینه امور پژوهشی و آموزشی دستگاهها و مؤسسات ذی‌بنفع نقش مؤثری را ایفاء نموده و به تدریج با کسب آمادگی حضور در مرآکز مختلف و بزرگ علمی و پژوهشی داخل یا خارج کشور در ترویج معارف الهی و مبانی فرهنگ انقلاب اسلامی و تربیت انسانهای شاپرکه از طریق تدریس در دانشگاهها و همکاری در مؤسسات فرهنگی انجام وظیفه کنند.

۵- ضرورت و ارجحیت:

با توجه به نقش عرفان اسلامی در انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی در زمینه دمیدن روح الهی در افشار جامعه و پرورش هزاران هزار انسان فانی فی الله که سر از با نشانخته پای در میدانهای مختلف جهاد فی سبیل الله و مبارزه با شیطان درون و برون نهادند و جندهای عظیم و شگفتز از فدالت انسان الهی بروز دادند و با توجه به نقش عظیم حضرت امام خمینی (س) در طرح عرفان در جامعه به منظور توسعه دانش و معارف اسلامی در زمینه عرفان و به طور

خاص تبیین دیدگاههای نظری و اصول عملی عرفان امام خمینی (س) و نلاش برای پرکردن خلاههای موجود در عرصه مذکور جهت پاسخگویی به نیازهای شیفتگان عرفان اسلامی به ویژه در پیوند با امام خمینی (س) به زبان روز و در عرصه جهانی و ضرورت برگشته شدن آن و نیز تربیت محققان بر جسته در این زمینه جهت تحقیق و تدریس و تبیین آن از اهمیت خاصی برخوردار است.

ضرایب و مواد امتحانی آزمون ورودی

ضرایب

۴	۱- متنون عرفانی فارسی
۴	۲- متنون عرفانی عربی
۴	۳- کلام
۴	۴- فلسفه اسلامی
۳	۵- زبان خارجی
۴	۶- زبان عربی

فصل دوّم

جدول دروس

پژوهشکده امام خمینی رشتہ عرفان اسلامی کارشناسی ارشد دروس تخصصی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	پیشنباز یا زمان ارائه درس
		جمع	عملی	نظری
	الف: دروس پیش نیاز و کمبود تا ۲۴ واحد به تشخیص گروه	۲۴	x	
	ب: دروس پایه و تخصصی			
۱	تاریخ عرفان و تصوف(۱)	۲		
۲	تاریخ عرفان و تصوف(۲)	۲		
۳	متون عرفان اسلامی به زبان فارسی(نظم و نثر)	۲		
۴	فسفه اسلامی (۱) ۷۱۳-۱۴-۲۳	۲		
۵	فسفه اسلامی (۲) ۷۱۴-۱۴-۲۳	۲		
۶	عرفان اسلامی (۱)	۲		
۷	عرفان اسلامی (۲)	۲		
۸	عرفان اسلامی (۳) ۷۱۵-۱۶-۲۳	۲		
۹	عرفان در قرآن و روایات و سیره مucchomien	۲		
۱۰	اسرار عبادات	۲		
۱۱	عرفان تطبیقی ۷۱۶-۱۹-۲۳	۲		
۱۲	روان شناسی و عرفان	۲		
۱۳	پایان نامه	۶		
	جمع	۳۲	۳۲	۳۲

دروس چیرانی رشته عرفان اسلامی پژوهشکده امام خمینی

دروس جبرانی پیشنهادی دانشکده در رشته عرفان اسلامی

کد درس	نام درس	ساعت				تعداد واحد	پیشنبهای زمان ارائه درس
		عملی	نظری	جمع			
۱	متون عرفانی به زبان عربی				۴		
۲	متون عرفانی به زبان انگلیسی (اصطلاحات عرفانی)				۲		
۳	روش تحقیق				۲		
۴	عرفان در ادبیان ابراهیمی				۲		
۵	جربانهای معنوی نوپاھور				۲		
۶	متون عرفانی به زبان فارسی (برای تفکیک نظم از نشر)				۲		
۷							
جمع				۱۴			

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	جیع	نظری	
		۲۴	۲۴	۲۴	x	الف: دروس پیش‌نیاز و کمبود تا ۲۴ واحد به تشخیص گروه
						ب: دروس پایه و نخصصی:
۰	زندگی امام خمینی (ره) و تاریخ انقلاب اسلامی	۲	۲	۲		
۱	تاریخ عرفان و تصوف (۱)	۲				۷۱۹
۲	تاریخ عرفان و تصوف (۲)	۲				۷۲۷
۳	متون عرفان اسلامی به زبان فارسی (نظم و نثر)	۲				۷۱۸
۴	فلسفه اسلامی (۱)	۲				۷۱۹
۵	فلسفه اسلامی (۲)	۲				۷۲۰
۶	عرفان اسلامی (۱)	۲				۷۲۱
۷	عرفان اسلامی (۲)	۲				۱۴۲
۸	عرفان اسلامی (۳)	۲				۷۲۳
۹	عرفان در قرآن و روایات و سیره مصطفی	۲				۷۲۴
۱۰	آسرار عبادات	۲				۷۲۰
۱۱	عرفان تطبیقی	۲				۷۲۴
۱۲	روان‌شناسی و عرفان	۸				۷۲۹
۱۳	رساله					
جمع						

دانشگاه شهید بهشتی

۱۳۹۰-۱۳۹۱

فصل سوم
سرفصل دروس

دروس پیش‌نیاز

۷- روان‌شناسی عمومی؛ ۳ واحد (بیش نیاز درس روان‌شناسی و عرفان)

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم اولیه روان‌شناسی خصوصاً تاریخچه تحول روان‌شناسی و تئوریهای

شخصیت

سرفصل:

- تعریف روان‌شناسی، جایگاه آن در میان علوم انسانی

- تاریخچه تکوین روان‌شناسی

- زیست‌شناسی و رفتار و شناخت اجتماعی دستگاه عصبی در انسان

- احساس و ادراک

- انواع و مدارج آگاهی

- یادگیری و فنکر

- حافظه و انواع آن، هوش و مراحل رشد آن

- انگیزش و هیجان

- روان‌شناسی رشد

- شخصیت، نظریه‌ها و روش‌های سنجش آن

- بهداشت روانی

- روان‌شناسی اجتماعی: رفتار اجتماعی، نفوذ اجتماعی

- آسیب‌شناسی روانی و روان درمانی

منابع اصلی: زمینه روان‌شناسی هبلگارد.

منابع فرعی: روان‌شناسی عمومی دکتر حمزه گنجی، روان‌شناسی علی اکبر سیاسی

دروس پیش نیاز رشته عرفان اسلامی که به تشخیص گروه به دانشجویان ارائه خواهد شد.

۱- زبان عربی: ۶ واحد

۲- زبان انگلیسی: ۶ واحد

۳- روش تحقیق: ۲ واحد

آشنایی با اصول و روشهای تحقیق در علوم انسانی، مراحل تحقیق، مراجعه به منابع و روش ارجاع دهن

۴- مأخذشناسی عرفان: ۲ واحد

معرفی کتب مهم و عمده در رشته عرفان اعم از کتب توصیفی و تحلیلی و بیان ارزش علمی آنها

۵- آشنایی با اصطلاحات و استعارات عرفانی: ۲ واحد

توضیح اصطلاحات مهم عرفانی اعم از عرفان نظری و عملی، بیان علت استفاده از زبان استعاره و تدبیل توسط عرقا، بیان ناپذیری تجارب عرفانی، پارادوکس‌ها و شطحيات عرفان
منابع: تماشگه راز (عرفان حافظ) شهید مظہری، بخش عرفان و منطق از عرفان و فلسفه و ت. استبس، بخش اصطلاحات مصباح الهدایة کاشانی، بخش اصطلاحات اللمع فی التصوف ابو نصر سراج، اصطلاحات الصوفیه عبدالرؤوف کاشانی، فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی سید جعفر سجادی، تعریفات سید شریف جرجانی،
بخش اصطلاحات شرح گلشن راز لاهجی، رساله مشوّاق ملام محسن فیض کاشانی

۶- آشنایی با علوم قرآنی و مکاتب و روشهای تفسیری: ۲ واحد

تعریف تفسیر، انواع تفسیر: تفسیر مأثور، تفسیر کلامی، فلسفی، عرفانی، تفسیر به رأی، تعریف تأویل و تفاوت آن با تفسیر، معانی مختلف تأویل و انواع تأویل: تأویل مقبول و تأویل مردود (تأویلات باطنیه)
منابع: آشنایی با قرآن شهید مظہری، قرآن در اسلام علاوه طباطبائی، تلخیص الشمید سحمدہادی معرفت،
التفسیر والمفاسرون، مقدمه تفسیر المیزان، تفسیر معنوی قرآن: فصلی از کتاب تاریخ فلسفه اسلامی هاتری کریں،
روشهای تفسیری سید محمد باقر حجتی، تفسیر قرآنی و زبان عرفانی پل نویا Paul Nwiya

نام درس: متون عرفانی مقدماتی (عربی) ۲ تعداد واحد: ۳

نوع واحد: جبرانی نوع درس: جبرانی

اهداف درس: آشنایی دانشجویان با زبان عربی برای درک بهتر متون عرفانی

سر فصل درس (48 ساعت):

- بیان مرتبه‌ای از انسان که شهود را ممکن می‌سازد

- اثبات معرفت شهودی به الله یه روش نقلی

- اثبات خارجی بودن وجود مطلق و پاسخ یک شبیه

- خارجی بودن قید وجود مطلق نیست

- رد نظریه وجود ذهنی

- دلیل ابتکاری سید حیدر در اثبات خارجی بودن وجود مطلق

- فصل دوم: اسماء و صفات حق

- اقسام صفات ايجابي و سلبي

- تعیین جامع صفات متقابل حق تعالی

- تعریف اسم و صفت

- تقسیمات اسم: ۱. تقسیم به امهات اسماء و صفات محاط ۲. تقسیم به اول و آخر و ظاهر و باطن

- ۳. تقسیم به اسماء عذات و اسماء صفات ۴. تقسیم به مقانیح غیب و مفاتیح شهادت

- تقسیمات اسماء افعال

- عینیت اسماء و صفات

مأخذ درس: ۱) نص النصوص، مقدمه قیصری بر فصوص الحكم: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
تهران، ۱۳۶۳،

۲) بخش های انتخابی مرتبط از فصوص الحکم ابن عربی

نام درس: متون عرفانی مقدماتی (عربی) ۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: جبرانی

نوع درس: جبرانی

اهداف درس : آشنایی دانشجویان با زبان عربی با تکیه بر متون عرفانی

سر فصل درس [48 ساعت]:

- الباب الاول: العبودیه
- الباب الثاني: تعریف، تفسیر، مفتاح و طریقه عبودیت
- الباب الثالث: فی غض البصر
- الباب الرابع: فی المشی
- الباب الخامس: فی العلم
- الباب السادس: فی الفتیا
- الباب السابع: فی الامر بالمعروف والنهی عن المنکر
- الباب الثامن: آفات العلما
- الباب التاسع: فی الرعایة
- الباب العاشر: فی الشکر
- الباب الحادی عشر: فی الخروج من المنزل
- الباب الثالث عشر: فی اللباس
- الباب الرابع عشر: فی الريا
- وجود من حيث وجود حق تعالی است
- مفهوم شناسی "اطلاق" در وجود مطلق حق تعالی
- اتصاف به حیثیات از جهت تلبیس به مظاهر و تنزل از ذات

- ذات از حیث اطلاق لارسم و لا اسم له

- اعتبارات وجود

- بداهت وجود مطلق و تبیین آن

- نتیجه گیری از مبحث بداهت وجود

- نظر دقیق عرفان در تعریف وجود

- اشکال بر تعریف عرفانی وجود

- جواب اشکال

مأخذ درس ۱) مصباح الشریعه(منسوب به حضرت امام جعفر صادق (ع)) : نام ناشر: دانشگاه تهران،
مکان نشر: تهران، سال نشر: ۱۳۴۴ و ۱۳۴۳

۲) نص النصوص سید حیدر آملی: (المقدمات من کتاب نص النصوص فی شرح فصوص الحکم): نشر
توضیحات. تهران. ۱۳۶۷.

۳) بخش های انتخابی مرتبط از فصوص الحکم ابن عربی: نشر کارنامه. تهران ۱۳۸۵

تعداد واحد: 2

نام درس: متون عرفانی به زبان انگلیسی 1

نوع درس: جبرانی

نوع واحد: جبرانی

اهداف درس : آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی برای درک بهتر متون عرفانی

سر فصل درس (32 ساعت) :

عرفان اسلامی :

1- The Idea of Personality in Sufism , Reynold A.Nicholson : published in the united states of America by Cambridge university press new York 1923

2- Sufism: A Short Introduction , William Chittick: first published by one word publications as Sufism in the beginners guide series 2008

• عرفان هندو :

1-Hindu mysticism/ Sircar. Edition: revised. Published bharatiyakalaprakashan2001:

2-Indian mysticism / Dasgupta. Publisher: Motilal Banarsidass, India .February 11, 2009.

مأخذ درس : Some sections of these books

تغییر عنوان و سرفصل تعدادی از دروس عرفان اسلامی

نام درس: متون عرفانی به زبان انگلیسی ۲ تعداد واحد: ۲

نوع درس: جبرانی نوع واحد: جبرانی

اهداف درس : آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی برای درک بهتر متون عرفانی

سر فصل درس [32 ساعت]:

عرفان اسلامی:

1- The Sufi Path of Love The Spiritual Teachings of Rumi: William Chittick:
stateuniversity of newyork press.1983.suny series in Islam

2-Faith and Practice of Islam: Three Thirteenth Century Sufi Texts: William Chittick: state university of new York press.october 22. 1992

3-The Heart of Islamic Philosophy: The Quest for Self_Knowledge in The Teachings of Afdal Al_Din Kashani: William Chittick: oxford university press 2001

عرفان بودایی:

Outlines of mahayana Buddhism/ Suzuki Android: kessinger publishing llc
september10.2010

مأخذ درس: Some sections of these books

تعداد واحد: 2

نام درس: متون عرفانی به زبان انگلیسی

نوع درس: تخصصی اختیاری

نوع واحد: تخصصی اختیاری

اهداف درس : آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی برای درک بهتر متون عرفانی

سر فصل درس (32 ساعت):

عرفان اسلامی:

1-The Inner Journey: Views from the Islamic Tradition, William Chittick: -
morning light press. May 24. 2007

2-Self-Disclosure of God: Principles of Ibn Al-'Arabi's Cosmology, William Chittick: state university of new York press 1998 -

3- Imaginal Worlds: Ibn_ Al_ Arabi and The Problem of Religious Diversity, William Chittick: state university of new York press.october .6.1994. (suny series ISLAM)

عرفان یهودی: -

1-origins of the kabbalah/ scholem : prince ton university press.january 1. 1991:

kabbalah /perle Epstein: shambhalapublications.march.25.2014 - 2

عرفان مسیحی: -

the foundations of mysticism / Bernard McGinn: the crossroad publishing company.April1.2014

مأخذ درس: Some sections of these books

دروس تخصصی

عنوان درس: پژوهش در تاریخ عرفان و تصوف اسلامی^(۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: معرفت اجمالی به تحول تصوف از طریق پژوهش در احوال بزرگان عرفان همراه با سیر تحول و تکامل تاریخی آن تا به امروز به ویژه تأثیر امام بر عرفان اسلامی.

سرفصل:

از قرن اول تا ششم: منشا تصوف در صدر اسلام و ارتباط صوفیه اولیه با تعالیم و اقوال و افعال پیامبر اسلام (ص) و صحابه و ائمه (ع)، زهد در اسلام و ظهور مکتب زهد در تصوف، صوفیان اولیه و افکار آنان؛ بازیزد بسطامی؛ مکتب سکر و فنا فی الله، جنید بغدادی؛ مکتب صحو، معروف کرخی، ذوالنون مصری؛ ورود زبان رمزی به تصوف، حلاج؛ قول انا الحق، سهل بن عبد الله نسیری؛ مجاهده، با نفس، ظهور صوفیان متنبی و تألف کتب تصوف به سبک کتب حدیثی؛ ابونصر سراج: اللمع فی التصوف، احمد کلاباذی؛ التعرف، هجویری؛ کشف المحبوب، ابوطالب مکی؛ فوت القلوب، ابوعلی دقاق، عبدالکریم فشیری؛ رساله قشیری، خواجه عبد الله انصاری؛ منازل السائرين، ابوالحسن خرقانی؛ ابوسعید ابوالخیر، ابوحامد غزالی؛ المستقد من الفضل. تأسیس خانه‌ها، مقامات و احوال سیر و سلوک.

از قرون ششم تا دهم: نفوذ عرفان و تصوف در شعر فارسی، ظهور عرفان مدرسی و تعین علم تصوف در عرض علم کلام و فاسقه و پیدایش اصطلاحات فلسفی و کلامی برای موضوعات عرفانی و پایه‌های نخستین تصوف نظری؛ وحدت وجود، عن القضاة همدانی؛ شطحيات او و تکفیر شدنش. سنایی غزنوی؛ پایه گذار شعر عرفانی، احمد جامی؛ شیخ ثائب، عبدالقادر گیلانی؛ سلسله قادریه، روزبهان بغلی؛ شیخ شطاح؛ نجم الدین کبوی، فردالدین عطار؛ منظومات عرفانی، شهاب الدین ابوحنصه سهروردی؛ عوارف المعارف، ابن فرض؛ قصائد عرفانی، ابن عربی؛ پایه گذار عرفان نظری، فصوص الحکم، صدر الدین فونوی؛ مفتاح الغیب، عبدالرازاق کاشانی، سید حیدر آملی؛ منسر شیعی ابن عربی، عبدالکریم جیلی؛ انسان کامل، شیخ محمود شبستری، گلشن راز، شاه نعمت الله ولی؛ رسائل، ابن ترکه اصفهانی؛ تمہید التواعد، ابن فنا؛ مصباح الانس، محمد لاهیجی؛ شرح گلشن راز، عبدالرحمن جامی؛ نصوص، انشاعاب سلسله‌ها و فرق صوفیه، انتشار افکار عرفانی در جهان اسلام و ورود تصوف به تبیه قاره هند.

عنوان درس: پژوهش در تاریخ عرفان و تصوف اسلامی^(۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: پژوهش در تاریخ عرفان و تصوف اسلامی^(۱)

سرفصل:

از قرن دهم تا قرن حاضر (از دوره صفویه به بعد) فزیلاباشان صوفی

- ارتباط تشیع و تصوف

- ملاصدرا: استخار ایمه، تطبیق برہان و عرفان

- فیض کاشانی

- قاضی سعید قمی: شرح توحید صدوق

- آقا محمد بیدآبادی: رساله سیر و سلوک

- سید رضی الدین لاریجانی

- ملا هادی سبزواری

- آقا محمد رضا قمشه‌ای: الخلافة الكبرى

- آقا میرزا هاشم اشکری

- شیخ غلامعلی حکیم شیرازی: تعلیقات بر فصوص الحكم و تمہید القواعد

- آقا سید حسین درود آبادی: شرح بر زیارت حامیه کبیره

- آقا میرزا محمد علی شاه آبادی: ریشمات البحار

- آقا حسین همدانی: التحفه الرضویه

امام خمینی (س): تعلیقات بر شرح فصوص الحكم و مصباح الانس، مصباح الهدایه الى الخلافة والولاية،

باشه گذاری جمهوری اسلامی، تنزیه و تعالی عرفان، دمیدن روحی تازه، در آذ و شکوفایی عرفان سیاسی - اجتماعی و

عرفان معطوف به حکومت و آوردن عرفان به میان مردم و درون جامعه، عرفان ناب و عاری از انحراف.

بنصره: موضع عات ذیل به نظر استاد راهنمای امور تحقیق قرار گیرد و به صورت سمینار آراء شود.

۱- تاریخ عرفان و تصوف قبل از اسلام

۲- تصوف و عرفان از دیدگاه مستشرقان

۳- بررسی روایه‌ها و دفاعیات منوط به صوفیه

۴- عرفان امام خمینی (س)

عنوان درس: پژوهش در متون عرفانی به زبان فارسی (نظم و شعر)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت جلوه‌های عرفان اسلامی در ادب فارسی همراه با شرح و توضیح این گرنه آثار

سرفصل:

- گزینه‌هایی از آثار عمدۀ ادبی - عرفانی

- بخش‌هایی از دفاتر متنوی مولوی

- منطق الطیر عطار، الهی نامه عطار

- حدیقه الحقيقة سنایی

- گلشن راز شبستری

- غزلیاتی از دیوان حافظ

- غزلیاتی از دیوان امام خمینی (ره)

- عبهر العاشقین روزبهان بنگلی

- انسان کامل نسخی

- مقدمه و صیغت‌نامه سیاسی - الهی و نامه‌های عرفانی امام خمینی (ره)

عنوان درس: فلسفه اسلامی^(۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی به مبانی فلسفه اسلامی

سرفصل:

- مباحث وجود: وجود ریاضی و وجود نفسی

- اشتراک معنوی و مجرد

- اصالت وجود

- مبحث امکان از مواد ثالث (رجوب، امکان و امتناع)

- وحدت و کثرت وجود

- مباحث علت و معلول

- حدوث و قدم

- ربط حادث به ندیم

عنوان درس: فلسفه اسلامی^(۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فلسفه اسلامی^(۱)

هدف: بررسی ساحت مشترک میان فلسفه اسلامی و عرفان نظری و رابطه عرفان و فلسفه

سرفصل:

-الهیات به معنای اخض

-اثبات واجب

-ذات و صفات راجب

-اسماء و صفات و عینیت آنها با ذات

-تشکیک وجود و ثابت آن ما وحدت وجود

-دخول شر در قضای الهی

-مبحث جبر و اختیار و ارتباط آن با توحید افعالی

عنوان درس: عرفان اسلامی^(۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فلسفه اسلامی ۱ و ۲

هدف: آشنایی با مبانی و اصول عرفان اسلامی، تبیین موضوع، فایده، مبادی و مسائل آن و درک معانی و مفاهیم عرفانی همراه با شناخت آثار برجسته عرفان اسلامی.

سرفصل:

- تعریف عرفان، موضوع، مبادی و مسائل آن

- مباحث وجود و توحید شخصی آن (معنای وجود وحدت وجود در عرفان اسلامی)

- تجلیات

- اعیان ثابت

- مراتب کلمه

- حضرات خصوصی

- مظہریت اسماء و صفات

- اسماء ذاتی، صفاتی و فعلی

- اسم اعظم

- انسان کامل

- اسرار نبوت، رسالت و ولایت

- سرّ قضا و قدر در موطئن اعیان ثابت.

عنوان درس: عرفان اسلامی (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عرفان اسلامی (۱)

هدف: درک مناهیم و معانی متون عرفانی به زبان عربی

سرفصل:

- مقدمه قیصری: چند مقدمه مهم، فصل اول: در وجود، فصل دوم: در صفات و اسماء حق، فصل سوم: در اعیان ثابته، فصل پنجم: در بیان عوالم کلیه و حضرات خمس، فصل هفتم: در بیان خلافت حبیقت محمدیه
- فصوص الحکم ابن عربی (فص آدمی و شیخی)
- پخششایی از صبح الهدایه امام خمینی (رس)

عنوان درس: عرفان اسلامی (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف آشنایی با اصول و مبانی عرفان عملی و مراتب سیر و سلوك و اسفار اربعه عرفانی

سرفصل:

- مقامات المدربین: سط نهم اشارات ابن سينا

- منازل المسائرين خواجه عبدالله انصاری: بدایت: بقظه، توبه، تفکر، ابواب: زهد، ورع، رجاء، معاملات:

- اخلاقی، شرب، توکل، اخلاقی: صبر، رضا، اصول: عزم، ذکر، یقین، اودیه: احسان، سکینه، طمأنیه، احوال:

- محبت، وسید، ذرق، ولایات: سر، وقت، تمکن، حقایق: قبض و بسط، سکر و صحر، نهایات: معرفت، فنا، توحید

- مراتب و منازل سلوك: بهظه (مقدمه سلوك)، توبه، تفکر، تذکر، توکل، ورع و اخلاص از کتاب جهل حدیث

- امداد خمینی (ره)، جنود عقل: صبر، رضا، طمأنیه، رجاء، شکر و سایر فضائل اخلاقی در کتاب شرح حدیث جنود

- عتل و حتن امام خمینی (ره)، آداب و مهمات سلوك و وظایف سالک از کتاب آداب الصلوة امام خمینی (ره)

- آشنازی به عرفانی از مصباح الهدایه امام خمینی (ره)

عنوان درس: عرفان در قرآن، روايات و سیره مخصوصین

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نفاسیر عرفانی و ایجاد زمینه مناسب برای درک عرفانی از آیات قرآن کریم، آشنایی با مکتب و سیره عرفانی - اخلاقی پیامبر اکرم (ص) و آئمه مخصوصین (ع)

سرفصل:

- تفسیر سوره حمد، سوره توحید، سوره فدر

- آیات انتدابی سوره حمد

- آیات پایانی سوره هشتر

- آیه نور

- سیک‌شناسی و مبانی نفاسیر عرفانی

- بررسی ابعاد عرفانی سیره مخصوصین (ع)

- تعالیم و رهنمودهای عرفانی منعکس در روايات و ادعیه و شروح عرفانی بر آنها

- خطب توحیدی نهج البلاغه

- مناجات شعبانیه

- دعائی عرفه

- صحیفه سجادیه

- زیارت جامعه کبیر

- دعائی سحر

- دعائی حوشمن کبیر

عنوان درس: اسرار عبادت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و شناخت اسرار و رموز احکام سلامی و عبادات

سرفصل:

- اسرار باطنی طهارت و وضو

- اسرار عرفانی نماز و تطبیق آن با سیر و سلوک عرفانی و اسفار اربعه

- راز و رمز عرفانی حج، اسرار احرام، طواف و ...

- اسرار زکات و روزه و جهاد

عنوان درس: عرفان نظری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با عرفان دیگر مکاتب عرفانی و تبیین تأثیر اسلام بر تکامل عرفان

- بررسی تعاریف عرفان در مکاتب گوناگون
- ویژگیهای کلی عرفان در مکاتب عرفانی شرق و غرب
- مراشب سیر و سلوک و روجه استراک و افتراء مکتبها
- تأثیر اسلام در تعالی و تکمیل عرفان

مکاتب شرقی: مکتب و دانته (اوپانیشادها): شانکارا وحدت وجود عاری از شهوت Advaitia، را مانوچا وحدت وجود مشروط Vis'istadvaitia، مکتب بهکتی طریق محبت در بهگوادگیتا، مقام نیروانا و مقایسه آن با مقام فنای اسلامی، مکتب عرفانی تاؤئیسم، مقام تسلیم در برابر نائز Tao، طبیعت و مشیت الهی و مقایسه آن با مقام رضا در عرفان اسلامی.

مکاتب غربی: عرفان مسیحی: مکتب نو افلالون و مقایسه نظریه صدور Emanation با نظریه تجلی در عرفان اسلامی. عقید عرفانی دیونیزوسی آرتوپاگوسی Dionysius The Areopacite، جملی ذات بی نام و نشان در صفات و اسماء الهی، مقایسه لوگرس Logos با کلمة الله واسطه نیض، مکتب گنوستیزم Gnosticism، عرفان یهودی: سررسی مکاتب عرفانی مركبه Merkabah، حسیدیزم Hasidism و قبالا Kabbalah، ظهور ذات Zohar. نامنابغز این سیف Bin-sof در حلوه های ده گان، سفیروت Sefiroth و تأویل عرفانی تورات در کتاب

عنوان درس: روان‌شناسی و عرفان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف: بررسی مباحث مشترک، میان علم روان‌شناسی و عرفان و تأثیر عرفان بر تعالی معنوی انسان

سرفصل:

- تعریف روان‌شناسی و عرفان، وجهه اشتراک و اختلاف آنها

- مکاتب ر: نظریه‌های دیم روان‌شناسی با تکیه به رویکردهای جدید روان‌شناسی روانکاوی، بدیدار شناختی با دیدگاه انسان‌گرایی

- مبانی انسان‌شناسی در روان‌شناسی و عرفان بالاخص عرفان اسلامی، مقایسه و تجزیه و تحabil و مقایسه

پیش‌فرضیهای روان‌شناسان و عرفان در تبیین ماهیت انسان و تأثیر هر یک در رشد و تکامل انسان

- روش‌های تحقیق در روان‌شناسی علمی و محض و دینهای آن

- روش شنیدری

- روش تاویلی (هرمنوتیک)

- خودآگاهی و ناخودآگاهی در انسان و تبیین عرفانی و روان‌شناسی آنها

- طبیعت، نظرت و شخصیت انسان

- روان‌شناسی در قرآن و تکامل انسان از دیدگاه قرآن

- خودشناسی از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان

- رایله، روان‌شناسی کمالی با عرفان

- رایله ع داد عملی با علم اخلاقی و علم تربیت

- بررسی تئوریهای شخصیت و مراحل سلوک معنوی انسان با رویکردی به نظرگاه امام خمینی (س) در گستره سلوک

معنوی انسان

- انسان‌شناسی و فطرت انسانی از دیدگاه امام خمینی (س)

- نشانه‌سنج و سلوک عرفانی در روان‌درمانی و طبیعت روحانی اولیای الهی

- تجربه عبادتی از دیدگاه روان‌شناسان

- انسان کیم از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان

- رویکردی به نمادشناسی در روان‌شناسی و عرفان

- رژیم از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان، انواع رُژی و انواع مکاشنه

موضوعات ذیل برای تحقیق یا پایاننامه به دانشجویان داده خواهد شد.

- هستی‌شناسی از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان
- زنگاهی روان‌شناسانه به ادبیات عرفانی
- هنر از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان
- تبیین پدیده مرگ از دیدگاه روان‌شناسی و عرفان؛ مرگ آگاهی، حقیقت موت و انواع موت
- راز و رازی، رازداری اصل مهم درمانی در روان‌شناسی و رمزدانی اصل مهم در سلوک عرفانی
- دنایسه، راز و سرید و درمانگر و درمانچو در علم و سلوک عرفانی و درمان روان‌شناسی
- کرامات و خوارق عدالت عرفای دیدگاه فرا روان‌شناسی و کاربردهای انسانی آنها

منابع رشته عرفان اسلامی

۱- منابع درس: پژوهش در تاریخ عرفان و تصوف اسلامی^(۲)

منابع اصلی: تاریخ تصوف دکتر غنی، جستجو در تصوف دکتر زرین کرب دو جلد، سرجشمه تصوف سعید نفسی، زهد و تصوف در اسلام گلزاریه، صوفیان نخستین در کتاب تاریخ الفلسفه م.م. شریف‌چ اول، اللمع فی التصوف اثر خسرو سراج، طرائق الحناجی، الصلة بین الشیع و التصوف هاشم احمدی

A History of Sufism in India, by sayid Athar Abbas-Razavi 2 Vol, New Delhi, 1976.

منابع فرعی: تذکرة الاولیاء، واپن العارفین، حلیة الاولیاء، طبقات الاولیاء، تصوف اسلامی، رابطه انسان و خدا

نیکلسون همراه با تعلیقات شفیعی کذکنی

۲- منابع درس: پژوهش در متون عرفانی به زبان فارسی (نظم و نثر)

منابع اصلی: مثنوی شریف و شروح آن، دیوان حافظ و شروح آن به ویژه شرح مولانا بدراالدین، دیوان امام خمینی (س)، لشتن راز و شرح لاهیجی، دیوان شمس تبریزی

منابع فرعی: اشعة اللسدات و لواحة جامی، لمعات عراقی، دیوان شمس مغربی، مرصاد العباد نجم الدین رازی، رسائل خواجه عبدالله انصاری، رساله عقل و عشق نجم الدین رازی، دیوان فیض کاشانی

۳- منابع درس: فلسفه اسلامی^(۱)

منابع اصلی: بدایه الحکمة و نهایه الحکمة علامه طباطبائی، شرح منظومه ملاهادی سبزواری، تبریرات درس منظوبه امام خمینی (س) (پس از آماده شدن)

منابع فرعی: اصول فلسفه رثائب علامه طباطبائی، قواعد کلی فلسفه، وجود رابط و مستقل دکتر غلامحسین ابراهیمی دینی

۴- منابع درس: فلسفه اسلامی^(۲)

منابع اصلی: المشاعر والشواهد الرواییه ملاصدرا، رسائل توحیدی علامه طباطبائی به ویژه رساله توحید، استخاره اربعه ملاصدرا (پیش و شتر فعل پایانی چ دو، نهایة الحکمة، تحریرات استخاره اربعه امام خمینی (س) پس از آماده شدن)

منابع فرعی: حکمت متدالیه: خلاصه و ترجمه، استخاره اربعه ملاصدرا جواد مصلح، الفلسفه العلیا سید رضا صدر، هستی و فلسفه از نظر عرفان سید جلال الدین آشتیانی، علی بن موسی الرضا و الفلسفه الالهیه آیة الله عبدالله جوادی آملی

۵- منابع درس: عرفانی اسلامی^(۱)

منابع اصلی: تمہید القواعد ابن ترکه، مقدمه فیصری، مصباح الهدایه امام خمینی (س)، جامع الاسرار و نقد التقویه في معرفة الوجود سید حیدر آملی، تفسیر سوره حمد و چهل حدیث امام خمینی (س) (پنج حدیث، آخر)
منابع فرعی: رساله توحید، نبوت و ولایت فیصری، تحریر تمہید القواعد ابن ترکه جوانی آملی، شرح دعای سحر امام خمینی (س)،
برجسته عرفان اسلامی دکتر محسن جهانگیری، بصیرات لاسن ابن فنازی، نقد النصوص جامی

۶- منابع درس: عرفان اسلامی^(۲)

منابع اصلی: شرح فیصری بر فصوص الحكم، تعلیقات امام خمینی (س) بر شرح فصوص الحكم، مصباح الهدایه
منابع فرعی: منتاج الغلب قونوی و شرح ابن فنازی، جامع الاسرار سید حیدر آملی، نقد النصوص جامی، شروح قصاید ابن فاراض دو شرح بر قصیده ناییه از فرغانی و عزالدین کاشانی و شرح فصیده خمریه از جامی

۷- منابع درس: عرفان اسلامی^(۳)

منابع اصلی: منازل السالکین و شروح آن، چهل حدیث امام خمینی (س)، شرح حدیث جنود عقل و چهل امام

حمسنی (س)، زبان الصلواه امام حمسنی (س)

منابع فرعی: ذخیرة الملوك سید علی همدانی، مقالات احمدیه میرزا حمد آشتیانی، حاشیه آقا محمد رضا قمشدای بر اسفرار اربعه رساله سیر و سلوک منسوب به بحر العلوم، تحفه الاخوان فی خصائص الفیان عبد الرزاق کاشانی، رساله تشویق السالکین محمد تقی مجلسی، ترجمه رساله سیر و سلوک مسالک الشریعة فی عقاید الدینیه علامه محمد باقر مجتبی، رساله لب الباب در سیر و سلوک اولو الالباب محمد حسین حمسنی طهرانی، رساله سیر و سلوک در حرم محدث قرنوتی

۸- منابع درس: عرفان در قرآن، روایات و سیره معصومین

منابع اصلی: تفسیر سور، حمد امام حمسنی (س)، تأویلات کاشانی، المحیط الاعظم سید حیدر آملی، بخششایی از جامع الاسرار سید، حیدر آملی تفاسیر عرفانی: کشف الاسرار مبیدی، مواهب علیه ملاحسنین واعظی کاشفی، شرح عبدالرازاق گیلانی بر مصباح الشریعه، چهل حدیث امام حمسنی (س)، شروع نهج البلاغه، شرح ابن میثم بحرانی و شرح لاهیجی؛ شرح صحیحه سجادیه ملا زین الدین فیض کاشانی، شرح دعای سحر امام حمسنی (س)، سیرة الانجی عشر، رساله التوحید، علامه طباطبائی

منابع فرعی: تفاسیر ملاصدرا، شرح اصول کافی ملاصدرا، اسرار الآیات ملاصدرا، الانوار الالهیه شیخ عباس قمی، تفسیر حاج آقا مصطفی خمسنی، مناقب ابن شهر آشوب، ارشاد شیخ مفید، دررة کتب سیر، ائمه شیخ باقر قوشان، شرح ربیعین قاضی سعید قمی، شرح حدیث حقیقت از عبدالرازاق کاشانی، انوار جلیه ملا عبد الله زنجی در شرح حدیث حقیقت، شرح ترجید صدوق قاضی سعید قمی، شرح دعای صباح حاج ملا هادی سبزواری، الشموس الطالب، شرح زیارت حاجده کبیره سید حسین درودآبادی، ریاض السالکین (شرح صحیحه سجادیه) سید علیخان مادری، شرح الاسماء حاج ملا هادی سبزواری

۹- منابع درس: اسرار عبادات

منابع اصلی: الصلواه و آداب الصلواه امام حمسنی (س)، اسرار الصلواه میرزا جواد ملکی تبریزی، اسرار الصلواه شهید ثانی، شرح نیران بن سبزواری، علیل الشرایع، بحث اسرار عبادات در الرساله العلیه ملاحسنین واعظ کاشفی، پیام برائت امام حمسنی (س)

منابع فرعی: اسرار الصلوٰة شیخ عبدالحسین نهانی، سرالصلوٰة ابن سینا، اسرار الاحکام سبزواری، بخش اسرار عبادات در شرح توحید صدوفی فاضی سعید فموی، بخش اسرار عبادات در المجلی ابن ابی جمهور (از صفحه ۲۷۱ به بعد)، اسرار حج در مقدمه تقریرات فتح سید محمد محقق داماد، اسرار الشریعة سید حیدر آملی، اسرار عبادات آیه الله عبد الله جوادی آملی، اسرار انبیاد و حنفیۃ الصلوٰة فاضی سعید فموی، ثواب الاعمال شیخ صدوق، مصباح الشریعة و مفاتح الحثیقه عبد الرزاق گیلانی، اسرار الصلوٰة در چهارده رسانه از ابن ترکه اصفهانی

۱- منابع درس: عرفان تطبیقی

منابع اصلی: مکاتب فلسفی و ادبی هند داریوش شاگان، تاریخ فلسفه م.م شریف ج یک مقالات ترجمه دکتر مجتبی بنی، مثالات دیرنزیوس آرتوپاگوسی، عرفان، گنوستیزم، مرکبہ، حسیدیزم، قبالا از دایرة اندیشه دین ویراسته میرجاالیاده، عرفان و فلسفه، و.ت. استیس.

- Christian Mysticism, Ralph Inge.
- Comparative Mysticism, Marquette.
- Mysticism in Religion, Sidney Spener.
- Divine Names & Mystical Theology, Dionysius The Areopacite.
- Hindu Mysticism, S.N. Dasgupta.

منابع فرعی: آداب طریقت و خدایابی (تصوف و طریقت هند) و به کوشش سید محمد رضا جلالی نایینی، دفتر ایام دکتر زرین کرب بخش عرفان تطبیقی ارزش میراث صوفیه دکتر زرین کوب

- Major Trends in Jewish Mysticism, Gershon Scholem.

۱۱- منابع درس: روان‌شناسی و عرفان

منابع اصلی: تاریخ روان‌شناسی مولوی ترجمه دکتر کاردان، فرقاً و روان‌شناسی دکتر محمد عثمان نجاتی، تاریخ چه و مکاتب روان‌شناسی و تقدیم آنها دفتر هسکاری حوزه ر دانشگاه، چهل حدیث امام خمینی، شرح حدیث جنود چهل و عشق ادم خمینی اسلام، دین و اندیشه دین ویراسته میرجاالیاده، تنوع تجربه دینی ویلیام جیمز.

منابع فرعی: تاریخ روان‌شناسی نوین شوارز ترجمه پاشا شریفی، علم‌النفس و تطبیق آن با آراء روان‌شناسی دکتر حسن احمدی روان‌شناسی و دین کارل گوستاو یونگ ترجمه نراد روحانی، عرفان و فلسفه و.ت. استیس ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی، خد. در ناخود آگاه ویکتور فرانکل، صمیر ناخود آگاه کارگوستاو یونگ، حکمت شرق و

روان‌درمانی غرب هانس پاکوپس ترجمه جلال ستاری.

عذرخواه برای نتایج شریع درس (د نساء... تعالی) کتابی خاص ترسیم گرو، مختصان با همکاری صاحبنظران در

حرزهای وابسته تألیف خواهد شد.

(۳)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ آموزش عالی

تاریخ - ۱۴۲۴/۱۱/۲۴

شماره - ۲۲/۲۶۹

پوست

بیانی

حداصل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(صوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ ۲۵ مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۲۲ و ۹/۱۱/۱۳۲۲)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگریده بین‌آموزهای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غایض‌ضرور و الغام شاخمهای تبعیضی از رشته‌های تحصیلی‌سی،
حداصل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این صوبات
از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن صوبات قبلی لغو می‌گردد.
۱- دوره‌های کارشناسی حداقل ۶۲ و حداکثر ۲۲ واحد
۲- دوره‌های کارشناسی حداقل ۱۳۵ واحد و حداکثر ۲۲ واحد (برای رشته‌های مختلف فنی و مهندسی
حداکثر ۱۵۰ واحد)

۳- دوره‌های کارشناسی ارشد نایاب‌سته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۵ واحد
اختصاص به پایان نامه دارد.)

۴- دوره‌های کارشناسی ارشد پدرسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۴۲ واحد (که ازین تعداد ۴ تا ۱ واحد
اختصاص به رساله ناشته باشد.)

دراین‌صورت :

الف: گروههای برنامه ریزی مولانی، اند کلیه برنامه‌های معموب رشته‌های مربوط به خود را بررسی کرده
و با حداقل واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده
فوق کاهش نموده.

ب: این تقلیل واحدها و برنامه‌های جمیعتی دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۲۲-۱۳۲۳ و بعد از
آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۲۲ نیز می‌توانند وضعیت تحصیلی خود را بر اساسه جدید تطبیق
دهند، دراین‌دورت تابیق واحداً و دروس پایه‌نامه‌ای جدید حسب مورد برآورده شورای آموزشی
گروه پاک و به تحمیلات دارای مفسسه ذیر است.

رأی هماره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ رأی عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع
مختلف، تحریکی صحیح است به برخاسته اجرا گذاشته شود.

دکتر سید حسن رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پرورشی
و رئیس محترم دانشکاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید حسن رضا هاشمی

دیریشورای عالی برنامه ریزی

۳۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و امور ارشاد

تاریخ ۱۴۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۳۶۸۳

برگزاری

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کارشناسی، کارشناسی و کارشناسی ارشاد
صوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۴۲۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروههای برنامه ریزی موظفند حداکثر طرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خودرا بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ شد، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دادهای بجایان شامل به تحصیل می‌توانند برآمیس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی «دو سه» ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:

  - ۱- واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه پذید، گذاشت به بشدت.
  - ۲- برای رشته‌هایی که هنوز برآمده جاید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای توزعی کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۲۵ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد برای دوره کارشناسی ارشاد ۲۲ واحد است.
  - ۳- آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانه شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمیاب واحدهای درسی خودرا تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید پذیرانند، در این صورت:

    - الف: **کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی** داشجو، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: درسی‌اشی **در برنامه جدید با تناد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند** و آن **لبیهارا قلا** (کلیه واحدهای اضافی همان شعاد واحد گذرانده شده از روی پذیرفته می‌شود و تیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد).
    - ج: **گذراندن فرسایشی از برنامه جدید حذف شده است**، برای دانشجویی که آن درس را نگذرانده‌است الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تمهیل دوره‌های کارشناسی، کارشناسی، کارشناسی فاریوسته و کارشناسی ارشاد پیش‌به کفراندن کایه دروس عمومی (منوب جلسه ۲۸۲/۱۴۲۲/۱۱) در مورد دستورالعمل جمهوری ایران شورای عالی برنامه ریزی (الزامی) است.

دستورالعمل این سقف واحدهای درسی دوره‌های کارشناسی، کارشناسی و کارشناسی ارشاد مذکور در مورد دستورالعمل اجرایی شانی برنامه ریزی، مورخ ۱۴۲۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی شانی سقف واحدهای درسی دوره‌های کارشناسی، کارشناسی و کارشناسی ارشاد صحیح است.

دکتر سید محمد رضا چشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: مداؤنت مختار فرهنگ و آموزش عالی و

مداؤنت فرهنگ و آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

دیپلم باریکه از ازاد اسلامی

خواهشمند است دستورالعمل مذکور را در مورد دستورالعمل اسلامی

سید محمد کاظم نایب‌النی

دیپلم باریکه از ازاد اسلامی